

สิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทย

นายสุจินต์ ชัยมงคลานนท์

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๓

005686

i 1793672X

The Rights of Aliens in Thailand

Mr. Suchint Chaimungkalanont

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

สมพงษ์ อมรวิทย์
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์..... *สมพงษ์ อมรวิทย์* ..... ประธานกรรมการ

..... *สมพงษ์ อมรวิทย์* ..... กรรมการ

..... *สมพงษ์ อมรวิทย์* ..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์คณิง ภาไชย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทย

ชื่อ

นายสุจินต์ ชัยมงคลานนท์

แผนกวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๑๖

บทคัดย่อ

วิวัฒนาการแห่งสิทธิของคนต่างด้าว การกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวเป็นปัญหา ซึ่งวิวัฒนาการมาแต่สมัยดึกดำบรรพ์ แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าคนต่างด้าวในยุคแรก ๆ นั้น ใ้รับการปฏิบัติอย่างมิตรหรือศัตรู อย่างไรก็ดี ตามหลักฐานที่ปรากฏใน คำสอนทางศาสนาและวรรณกรรมหลายชิ้นไ้กล่าวถึงการให้ความอนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่คนต่างด้าว ในสมัยกรีก ไ้เกิดสัญชาตญาณหนึ่งซึ่งรู้จักกันว่า "Symbolon" และมีสถาบันกงสุล (Proxeni) เพื่อคุ้มครองคนต่างด้าวโดยเฉพาะขึ้น ในสมัยโรมัน สิทธิของคนต่างด้าวใ้ได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่โดยสถาบันของ Praetor Peregrinus ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการยอมรับฐานะทางกฎหมายของคนต่างด้าว จนกระทั่งต่อมาใ้วิวัฒนาการเป็นหลักกฎหมายสากล (Jus Gentium) ครั้นเมื่ออาณาจักรโรมันไ้แตกสลายลง ความรุ่งเรืองในทางกฎหมายรวมทั้งการใ้ความคุ้มครองแก่ สิทธิของคนต่างด้าวก็เสื่อมลงด้วย สิทธิของคนต่างด้าวใ้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่ในยุคแห่งการฟื้นฟูศิลปวิทยาการและการปฏิรูปภายใต้หลักเกณฑ์ที่มั่นคงยิ่งขึ้น มีการคุ้มครองสิทธิของคนต่างด้าวตามกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญา รัฐธรรมนูญ และกฎหมายภายในอื่น ๆ

ในส่วนที่เกี่ยวกับวิวัฒนาการแห่งสิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทย ตามข้อสันนิษฐานจากศิลาจารึกในสมัยสุโขทัย ไ้มีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่า ในสมัยนั้นมีการใ้ความคุ้มครองแก่คนต่างด้าวในเรื่องความปลอดภัยแก่ชีวิต ทรัพย์สิน และการประกอบการค้า ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการคุ้มครองคนต่างด้าวตามข้อตกลง ซึ่งมีลักษณะคล้ายสนธิสัญญา และในกฎหมายก็มีบทบัญญัติเรื่องการใ้พระบรมโพธิสมภาร การควบคุมการ

เข้าเมืองและลารการระหว่างประเทศ การใช้กฎหมายจารีตประเพณีแก่คนต่างดาว รวมทั้งการจำกัดสิทธิบางประการในส่วนที่เกี่ยวกับคนต่างดาว เช่น ห้ามหญิงไทยสมรสกับคนต่างดาว และห้ามมิให้คนต่างดาวเข้ามาในบริเวณท่ายสนม เป็นต้น ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ชนชาติยุโรปได้สิทธิเหนือคนชาติภายในระบบสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ประเทศไทยได้ตรากฎหมายในรูปพระบรมราชโองการเพื่อรับรู้สิทธิตามสนธิสัญญาของคนต่างดาวชั้นหลายฉบับ ต่อมาเมื่อไทยสามารถสะพันนาการจากสนธิสัญญาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตได้แล้ว สิทธิของคนต่างดาวโดยทั่ว ๆ ไปจึงเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

บ่อเกิดแห่งสิทธิของคนต่างดาว สิทธิของคนต่างดาวมิได้มีอยู่แต่เพียงในบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในเท่านั้น แต่ยังมีอยู่ในปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีวิวัฒนาการมาแต่คึกคักบรรพ จนปัจจุบันได้รับการรับรองในเอกสารประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่สนธิสัญญา อนุสัญญา ข้อตกลง จนถึงรัฐธรรมนูญ และกฎหมายภายในโดยทั่วไป นอกจากนี้สิทธิของคนต่างดาวยังมีอยู่ในสนธิสัญญาทวิภาคีในรูปของสนธิสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์ สนธิสัญญาประเภทที่ใ้ให้การปฏิบัติแก่คนต่างดาวในมาตรฐานต่าง ๆ หลักกฎหมายของหลายประเทศใ้ให้การรับรองสิทธิของคนต่างดาวตามสนธิสัญญาว่าเป็นสิทธิที่อาจบังคับได้โดยตรงทำนองเดียวกับกฎหมายภายใน แต่บางประเทศก็มีได้มีหลักเกณฑ์แจ้งชัดในเรื่องนี้ ซึ่งประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศฝ่ายหลัง นอกจากสิทธิตามสนธิสัญญาแล้ว คนต่างดาวยังมีสิทธิตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศใ้กำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ ในขณะที่เดียวกันก็ใ้วางหลักเกณฑ์ใ้ความเคารพต่อสิทธิของคนต่างดาว จนเกิดเป็นทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใ้ความคุ้มครองแก่คนต่างดาวโดยตรงและโดยทางอ้อม เช่น การรับรองฐานะของเอกชนในกฎหมายระหว่างประเทศ การใ้ความคุ้มครองสิทธิที่ใ้รับมาแล้วโดยชอบธรรม รวมทั้งทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ และมาตรฐานการปฏิบัติต่อคนต่างดาว นอกจากนี้กฎหมายระหว่างประเทศยังมีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายภายในด้วยการจำกัด

ขอบเขตของรัฐธรรมนูญ ก่อให้เกิดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งในระบบกฎหมายระหว่างประเทศและระบบกฎหมายภายใน ได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในชั้นหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีมอนิซิม คิวลิติม ทฤษฎีตรงข้ามกับมอริซิม และทฤษฎีเดินสายกลาง เป็นต้น นอกจากความคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว สิทธิของคนต่างด้าวยังได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน อินเดียน และญี่ปุ่น แต่ตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยทุกฉบับหาได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิคนต่างด้าวแต่อย่างใดไม่

ประเภทแห่งสิทธิของคนต่างด้าวโดยทั่ว ๆ ไป คนต่างด้าวมียุทธิตหลายประเภท

ทำนองเดียวกับคนชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิทางแพ่ง และเสรีภาพส่วนบุคคล กฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดขอบเขตอำนาจของรัฐในการบัญญัติกฎหมายอันกระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนต่างด้าว แต่ก็มีไต่ห้ามการเลือกปฏิบัติระหว่างคนชาติกับคนต่างด้าว ดังนั้นเมื่อมีความจำเป็นเพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของรัฐ รัฐย่อมอาจตรากฎหมายกำหนดขอบเขตของการได้มาและการใช้สิทธิบางประเภทของคนต่างด้าวได้ กฎหมายของประเทศต่าง ๆ จึงมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวในเรื่องเข้าเมือง การเดินทาง และการมีถิ่นที่อยู่ การได้มาซึ่งทรัพย์สิน การประกอบธุรกิจ การประกอบอาชีพ และวิชาชีพ การใช้สิทธิทางศาลและการภาษีอากร ประเทศไทยก็ทำนองเดียวกับประเทศอื่นซึ่งได้มีกฎหมายกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวในประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ขอบเขตแห่งการเลือกปฏิบัติในการกำหนดสิทธินี้ ย่อมไม่อาจก้าวล่วงหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศและสนธิสัญญาระหว่างประเทศได้ ดังนั้น ในการพิจารณาถึงรายละเอียดของสิทธิประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ย่อมต้องพิจารณาควบคู่ไปกับหลักเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ และหลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญาประกอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในด้วย นอกจากนี้ การที่คนต่างด้าวจะใช้สิทธิซึ่งรัฐได้ทำการควบคุมดังกล่าวยอมเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ การที่จะทราบได้ว่าคนต่างด้าวจะได้อะไรซึ่งสิทธิดังกล่าวมากน้อยเพียงไร และโดยวิธีใด จึงต้องพิจารณาถึงรายละเอียดที่มีอยู่ในกฎหมายและระเบียบในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง.

Thesis Title   The Rights of Aliens in Thailand
Name   Mr. Suchint Chaimungkalanont   Department Law
Academic Year   1973

ABSTRACT

Development of the Rights of Aliens. Limitation of the rights of aliens is a problem which has been developing since the old age, however, it does not appear exactly whether in those days aliens were treated as friends or enemies. Nevertheless, according to the evidence in the religious teachings and literatures, they referred to the well and friendly treatment of aliens. During the Greek period, there existed a contract named "Symbolon" and also the "Proxeni" which was solely created to protect aliens. During the Roman Empire, aliens' rights were fully protected by the institution of Praetor Peregrinus which existed simultaneously with the legal acceptance of aliens. Later on, this developed into Jus Gentium. When the Roman Empire was destroyed, legal development on the protection of aliens' rights deteriorated. Rights of aliens were later revived during the Renaissance period and was developed under a firm foundation and protection of aliens' rights existed under international laws, treaties and conventions, constitutions and other internal laws.

On the subject of development of aliens' rights in Thailand, presumption from the stone scriptures of the Sukhothai period revealed that in those days there existed protection of aliens for their lives, properties and business. During the Ayudhya period protection of aliens was made in the form of agreements similar to treaties and this also appeared in the provision of law on hospitality to aliens, immigration and international trade law and the application of traditional law on aliens, including the limitation of certain rights of aliens such as prohibition of marriage between Thai women and aliens and prohibition of aliens from entering into certain areas in the King's palace, etc.

During the Bangkok period the Europeans received more rights than Thai nationals under the extra-territorial system. Thailand promulgated laws in the form of Royal Proclamation recognizing rights of aliens under several treaties. Later when Thailand was able to terminate its obligation under the extra-territorial treaties, rights of aliens in general existed under the provision of Thai laws.

Source of Rights of Aliens. Rights of aliens do not exist only under the provisions of internal laws, but they are included in the human rights philosophy which has been under development from the old age and has since been accepted in various forms such as treaties, conventions, covenants including constitutions and internal legislations. Besides, aliens' rights do exist under bilateral treaties, in the form of Friendship and Commerce Treaties. This type of treaty grants certain standard of treatments to aliens. The legal principle of several countries recognized aliens' rights under treaties that they have full legal force and effect as those provided by internal laws. However, certain countries do not have this explicit principle and Thailand is included in this category. Besides rights under treaties, aliens also have rights under the principle of international law. The international law defines the exercise of state sovereignty and at the same time lays down a principle that recognize rights of aliens. Thus it created several theories that protect aliens either directly or indirectly such as the recognition of alien as a subject of international law, the protection of acquired rights including the theory on the state's responsibility and standard treatment of aliens. In addition, the international law also has influence over the system of internal law. The limitation of the scope of constitution causes the creation of the principle on the relationship between international law and constitution. Also the system of international law and internal law created theories on the relationship between international law and internal law such as the Monism, Dualism, Monism in Reverse and the Theory of Harmonisation, etc. Besides the protection under international law, aliens' rights are also recognized in the constitutions of certain countries such as the United States, the Republic of Germany, India and Japan. However, all Thai constitutions do not have provision on the rights of aliens.

Types of Rights of Aliens. In general aliens have several types of rights similar to the nationals especially the civil rights and personal freedom. The international law defines the limitation of state power in enacting laws affecting rights of aliens but does not prohibit differential treatments between aliens and nationals. In this connection it is necessary that for purposes of maintaining public order and security of the state, the state is empowered to promulgate laws limiting the acquisition and exercise of certain rights of aliens. Laws of several countries lay down the principle that limits the rights of aliens on immigration matters, travelling and fixing residence, acquisition of properties, engagement in business and profession, accepting employment, rights to access to courts and duties under tax laws. Thailand also has laws that regulate rights of aliens as discussed above. Nevertheless, in adopting this limitation, the principle of international law and international treaties must be observed. In this connection, in considering the details of the above rights of aliens, attentions should be paid on the general principle of international law, the principle of international treaties and the provisions of internal laws. Moreover, there are practical question regarding the exercise of rights by aliens. In order to fully understand how and by which method aliens acquire their rights and to what extent consideration should be made on the present law and related regulations under practice.

กิติกรรมประกาศ

ด้วยความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานตำราทางกฎหมายและการเมืองระหว่างประเทศ ให้ผู้เขียนได้ใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและค้นคว้าอ้างอิง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แห่งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ประสทาวิทยาคความรูแก่ผู้เขียนอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการทำวิทยานิพนธ์นี้ อีกทั้งคณาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและอนุเคราะห์แก่ผู้เขียนในการสร้างสรงานชิ้นนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน คณบดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อาจารย์ คำรง ธรรมารักษ์ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ คณิง ภาไชย อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

โดยที่วิทยานิพนธ์นี้ส่วนหนึ่งได้ทำการค้นคว้าวิจัย ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพ่งนิวเซาท์เวสต์ ประเทศออสเตรเลีย ผู้เขียนจึงใคร่ขอแสดงความขอบคุณต่อ Mr. Justice Wootten ผู้พิพากษาศาลสูงแห่งนิวเซาท์เวสต์ อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ ผู้ให้การสนับสนุนแก่ผู้เขียนอย่างดียิ่งในการเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ภายใต้ทุนการศึกษาของคณบดี ขอขอบคุณ Mr. David Geddes และ Dr. K. Sharma อาจารย์ผู้บรรยายในคณะนิติศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนในการช่วยแก้ไขข้อขัดข้องทางวิชาการ เกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก พณฯ วีรรัตน์ ณ ป้อมเพชร์ เอกอัครราชทูตไทย ประจำประเทศออสเตรเลีย และท่าน ดร. ชวาล ชวดิชัย ในการอนุญาตให้ใช้หนังสือตำรับตำราเพื่อการอ้างอิง พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดเห็นอันมีคุณค่าอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณญาติมิตร เพื่อนร่วมสถานศึกษาและวิชาชีพ ผู้ร่วมงาน ที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์นี้ทุกท่าน และขอขอบคุณบริษัท เคิร์ควู้ค แคลปเปลน รัสซิม และ เวคคี จำกัด ที่ได้ให้การสนับสนุนแก่การค้นคว้าวิจัยด้วยการให้ค่าใช้จ่ายในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ด้วย.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช	
กิติกรรมประกาศ.....	ญ	
บทนำ.....	จ	
ภาคหนึ่ง	ข้อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างค่า	
บทที่ ๑	วิวัฒนาการแห่งสิทธิของคนต่างค่า.....	๗
	๑. สิทธิของคนต่างค่าสมัยศึกคำบรรพ์.....	๘
	๑.๑ ข้อสันนิษฐานจากสภาพสังคมโบราณ.....	๘
	๑.๑.๑ สมัยชุมชนอนารยะ.....	๘
	๑.๑.๒ สมัยชุมชนปิตาธิปไตย.....	๑๐
	๑.๑.๓ สมัยชุมชนปัจจุบัน : นครรัฐของกรีก.....	๑๑
	๑.๒ ความคึกของนักปรัชญาจากข้อสันนิษฐานแห่งสภาพทางสังคม.....	๑๘
	๒. สิทธิของคนต่างค่าในจักรวรรดิโรมัน.....	๒๐
	๒.๑ กฎหมายทองถิ่น.....	๒๑
	๒.๑.๑ พลเมืองกับคนต่างค่า.....	๒๑
	๒.๑.๒ คนต่างค่าตามสนธิสัญญา.....	๒๓
	๒.๑.๓ สิทธิของคนต่างค่าที่ไม่มีสนธิสัญญา.....	๒๔

๒.๒ ความคุ้มครองสิทธิของคนต่าง ค้าวตามกฎหมายโรมัน.....	๒๖
๒.๒.๑ อิทธิพลของปรัชญากรีก.....	๒๖
๒.๒.๒ ประเภทของประชาชนในโรม.....	๒๗
๒.๒.๒.๑ พลเมืองชาวโรมัน.....	๒๘
๒.๒.๒.๒ ชาวลาติน.....	๒๘
๒.๒.๒.๓ พลเมืองของรัฐสัมพันธมิตร.....	๒๘
๒.๒.๒.๔ คนต่างค้าว.....	๓๐
๒.๒.๓ อิทธิพลทางสังคมการเมืองและเศรษฐกิจ.....	๓๐
๒.๒.๓.๑ องค์กรให้กำเนิดแกสิทธิของคนต่างค้าว...	๓๒
๒.๒.๓.๒ ศาลพิเศษสำหรับคนต่างค้าว.....	๓๔
๒.๒.๓.๓ คำพิพากษาของเพรเตอร์.....	๓๔
๒.๒.๓.๔ กฎหมายสากล.....	๓๖
๒.๒.๔ จักรพรรดิจัดตั้งขึ้นกับการคุ้มครองสิทธิคนต่างค้าว...	๓๗
๓. สิทธิของคนต่างค้าวในระบบศักดินา.....	๔๑
๔. สิทธิของคนต่างค้าวในสมัยกลาง.....	๔๓
๔.๑ การฟื้นฟูการค้าและพาณิชย์.....	๔๔
๔.๒ การก่อตั้งสันนิบาตทางการค้าเพื่อการให้ ความคุ้มครอง แกพ่อค้าคนต่างค้าว.....	๔๕
๔.๓ การฟื้นฟูระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร.....	๔๕
๔.๔ การฟื้นฟูศิลปวิทยาการและการปฏิรูป.....	๔๗

บทที่ ๒

หลักปรัชญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... ๔๕

๑. วิชาการศึกษาทางปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน..... ๔๕

    ๑.๑ ทฤษฎีสิทธิธรรมชาติ..... ๕๐

        ๑.๑.๑ ปรัชญากรีก..... ๕๑

        ๑.๑.๒ ปรัชญาโรมัน..... ๕๔

        ๑.๑.๓ ปรัชญาทางศาสนา..... ๕๕

    ๑.๒ ทฤษฎีสิทธิมนุษยชน..... ๖๕

๒. อิทธิพลแห่งปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน..... ๗๑

    ๒.๑ สิทธิมนุษยชนในกฎบัตรสหประชาชาติ..... ๗๓

    ๒.๒ ปณิญาสาถดว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... ๗๖

        ๒.๒.๑ สารสำคัญแห่งปณิญาสาถดว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... ๗๘

            ๒.๒.๑.๑ คำปรารภ..... ๗๘

            ๒.๒.๑.๒ สิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง..... ๗๙

            ๒.๒.๑.๓ สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม..... ๘๐

            ๒.๒.๑.๔ บทสรุป..... ๘๐

        ๒.๒.๒ ผลบังคับของปณิญาสาถดว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... ๘๑

            ๒.๒.๒.๑ ผลบังคับทางกฎหมาย..... ๘๑

            ๒.๒.๒.๒ ผลบังคับในทางศีลธรรม..... ๘๒

            ๒.๒.๒.๓ ผลบังคับในทางการเมือง..... ๘๓

    ๒.๓ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... ๘๔

    ๒.๔ การวิหความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรณีอื่น ๆ ๘๖

บทที่ ๓	สิทธิของคนต่าง ค้าภายใน หลักกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๕๑
	๑. ความสัมพันธ์ของ กฎหมายระหว่างประเทศอำนาจอธิปไตย และคนต่าง ค้า.....	๕๓
	๑.๑ กฎหมายระหว่างประเทศกับอำนาจอธิปไตย.....	๕๔
	๑.๑.๑ กำเนิดแห่งทฤษฎีอำนาจอธิปไตย.....	๕๖
	๑.๑.๒ อำนาจอธิปไตยในทัศนะของนักกฎหมายระหว่างประเทศ	๕๗
	๑.๑.๒.๑ นักกฎหมายธรรมชาติ.....	๕๗
	๑.๑.๒.๒ นักกฎหมายสารบัญญัติ.....	๑๐๑
	๑.๑.๓ ขอบเขตที่เหมาะสมของอำนาจอธิปไตยในกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	๑๐๖
	๑.๒ ฐานะของคนต่าง ค้าในกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๑๐๘
	๑.๒.๑ วิวัฒนาการแห่ง ฐานะของ เอกชนในกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	๑๑๒
	๑.๒.๑.๑ เอกชนเป็นผู้ไม่มีส่วนในกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	๑๑๓
	๑.๒.๑.๒ เอกชนเป็นผู้รับประโยชน์ในกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	๑๑๕
	๑.๒.๑.๓ เอกชนเป็นผู้มีส่วนโดยสมบูรณ์ในกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	๑๑๘
	๑.๒.๒ การรับรอง เอกชนเป็นผู้มีส่วนในกฎหมายระหว่างประเทศ	๑๒๐
	๑.๒.๒.๑ ทางปฏิบัติระหว่างประเทศและสนธิสัญญา....	๑๒๐
	๑.๒.๒.๒ ทางศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	๑๒๒
	๑.๒.๒.๓ ความจำเป็นทาง เศรษฐกิจและสังคม.....	๑๒๓

๒. ความคุ้มครองสิทธิที่ได้รับมาแล้วโดยชอบธรรมของคนต่างดาว.....	๑๒๗
๒.๑ วิวัฒนาการแห่งทฤษฎีสิทธิที่ได้รับมาแล้วโดยชอบธรรม.....	๑๒๗
๒.๑.๑ ความกีดกันระบบกฎหมายภายใน.....	๑๒๘
๒.๑.๒ ความกีดกันในทางกฎหมายชั้กัน.....	๑๒๘
๒.๑.๓ ความกีดกันในทางกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๑๓๐
๒.๒ สารสำคัญและบ่อเกิดของทฤษฎีสิทธิที่ได้รับมาแล้วโดยชอบธรรม	๑๓๑
๒.๓ ขอบเขตของสิทธิโดยชอบธรรม.....	๑๓๓
๒.๔ การให้ ความคุ้มครองแก่สิทธิที่ได้รับมาแล้วโดยชอบธรรม ในทางปฏิบัติ.....	๑๔๕
๓. ความรับผิดชอบของรัฐต่อคนต่างดาว.....	๑๕๐
๓.๑ วิวัฒนาการและสารสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ ต่อคนต่างดาว.....	๑๕๑
๓.๑.๑ ในทางทฤษฎี.....	๑๕๑
๓.๑.๒ ในทางปฏิบัติ.....	๑๕๔
๓.๒ หลักเกณฑ์แห่งความรับผิดชอบของรัฐ.....	๑๖๑
๓.๒.๑ มาตรฐานการปฏิบัติต่อคนต่างดาว.....	๑๖๓
๓.๒.๑.๑ ทฤษฎีแห่งความเสมอภาค.....	๑๖๖
๓.๒.๑.๒ ทฤษฎีศาลโล.....	๑๗๓
๓.๒.๑.๓ ทฤษฎีมาตรฐานสากล.....	๑๘๖
๓.๒.๑.๔ หลักการเลือกปฏิบัติ.....	๑๘๒
๓.๒.๑.๕ สรุปความมาตรฐานการปฏิบัติต่อคนต่างดาว	๑๘๕

๓.๒.๒ การปฏิเสชความยุติธรรม.....	๑๔๗
๓.๒.๒.๑ การกระทำของเอกชน.....	๑๔๘
๓.๒.๒.๒ การกระทำของรัฐ.....	๒๐๕
ก. ฝ่ายนิติบัญญัติ.....	๒๐๕
ข. ฝ่ายบริหาร.....	๒๐๘
ค. ฝ่ายตุลาการ.....	๒๑๒
๓.๓ ความรับผิดชอบของรัฐต่อคนต่าง ค้าในปัจจุบัน.....	๒๑๕
บทที่ ๔ สิทธิของคนต่าง ค้าภายใต้ สันธิสัญญา.....	๒๒๐
๑. ความหมายและขอบ เขตของ สันธิสัญญา.....	๒๒๐
๒. วิวัฒนาการในการ กำหนดสิทธิของ คนต่าง ค้าตามสันธิสัญญา.....	๒๒๑
๓. หลักปฏิบัติแก่คนต่าง ค้าตามสันธิสัญญา.....	๒๒๓
๓.๑ สิทธิสภาพนอกอาณา เขต.....	๒๒๕
๓.๒ ผลปฏิบัติตามมาตราฐานสากล.....	๒๒๘
๓.๓ ผลปฏิบัติแห่ง ชาติที่ ใ้ได้รับอนุเคราะห์.....	๒๓๐
๓.๔ ผลปฏิบัติอย่าง คนชาติพื้น เมือง.....	๒๓๒
๔. ผลของ สันธิสัญญาต่อคนต่าง ค้า.....	๒๓๓
๔.๑ สันธิสัญญาที่มีผลบังคับ โดยตรง.....	๒๓๕
๔.๑.๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๒๓๖
๔.๑.๒ ประเทศฝรั่งเศส.....	๒๔๐
๔.๑.๓ ประเทศอื่น ๆ	๒๔๒

๔.๒ สนธิสัญญาไม่มีผลบังคับโดยตรง.....	๒๔๓
บทที่ ๕ สิทธิของคนต่างด้าวภายใต้รัฐธรรมนูญ.....	๒๔๖
๑. ข้อความเบื้องต้น.....	๒๔๖
๑.๑ อิทธิพลของกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐธรรมนูญ.....	๒๔๖
๑.๒ การจำกัดขอบเขตของรัฐธรรมนูญโดยกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๒๔๘
๒. ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ.....	๒๕๒
๒.๑ ในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๒๕๓
๒.๑.๑ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศ กับกฎหมายภายใน.....	๒๕๓
๒.๑.๑.๑ ทฤษฎีมอนิซึม.....	๒๕๓
๒.๑.๑.๒ ทฤษฎีคัลลิซึม.....	๒๕๔
๒.๑.๑.๓ ทฤษฎีตรงข้ามกับมอนิซึม.....	๒๕๖
๒.๑.๑.๔ ทฤษฎีเคินสายกลาง.....	๒๕๖
๒.๑.๒ หลักปฏิบัติขององค์กรยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	๒๕๘
๒.๒ ในระบบกฎหมายภายใน.....	๒๖๓
๒.๒.๑ ระบบคอมมอนลอว์.....	๒๖๖
๒.๒.๒ ระบบกฎหมายโรมัน.....	๒๗๐
๒.๒.๒.๑ ประเทศเยอรมัน.....	๒๗๐
๒.๒.๒.๒ ประเทศฝรั่งเศส.....	๒๗๓
๒.๒.๒.๓ ประเทศอิตาลี.....	๒๗๔
๒.๒.๒.๔ ประเทศอื่น ๆ.....	๒๗๕

๑.๓.๒ สมัยสนธิสัญญาสภาพนอกอาณาเขต.....	๓๑๗
๑.๓.๒.๑ ความเป็นมาในการทำสนธิสัญญา.....	๓๑๗
๑.๓.๒.๒ สารสำคัญของสนธิสัญญา.....	๓๑๘
๑.๓.๒.๓ กฎหมายที่อนุวัติตามสนธิสัญญา.....	๓๒๒
(๑) ประกาศควบคุมเขตที่ฝรั่งจะเช่า หรือถือได้.....	๓๒๓
(๒) ประกาศควบคุมการประพาศต่อฝรั่ง เศษ อังกฤษและอเมริกันที่มาอยู่ในเมืองไทย	๓๒๔
(๓) ประกาศเรื่องการค้าชายชาวกับ ต่างประเทศ.....	๓๒๖
(๔) ประกาศให้คนไทยรับจ้างฝรั่งได้.....	๓๒๘
(๕) ประกาศไม่ให้คนจีนขายเรื่อง เรือรบไปมา.....	๓๓๐
(๖) ประกาศให้ใช้เงินตราต่างประเทศ.....	๓๓๑
(๗) ประกาศห้ามไม่ให้ช่วยคนในบังคับ ต่างประเทศยุโรปมาเป็นทาส.....	๓๓๒
๑.๓.๓ สนธิสัญญาเสมอภาค.....	๓๓๕
๒. สิทธิของ คนต่างด้าวในปัจจุบันกาล.....	๓๓๕
๒.๑ อิทธิพลทางประวัติศาสตร์และปรัชญา.....	๓๓๕
๒.๒ อิทธิพลทางกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๓๔๐
๒.๓ อิทธิพลทางสนธิสัญญา.....	๓๔๔
๒.๔ อิทธิพลทางรัฐธรรมนูญ.....	๓๔๖

ภาคสอง ประเภทแห่งสิทธิของคนต่างด้าว

บทที่ ๗	การเข้าเมือง การเดินทาง และการมีถิ่นที่อยู่.....	๓๕๖
๑.	หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๓๕๖
๒.	หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๓๕๘
๓.	หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๓๖๐
๓.๑	การเข้าเมือง.....	๓๖๐
๓.๑.๑	คุณสมบัติของคนเข้าเมือง.....	๓๖๑
๓.๑.๑.๑	หนังสือสำคัญ.....	๓๖๒
๓.๑.๑.๒	การตรวจลงตรา.....	๓๖๓
๓.๑.๑.๓	ฐานะทาง เศรษฐกิจ.....	๓๖๔
๓.๑.๑.๔	สุขภาพอนามัย.....	๓๖๔
๓.๑.๑.๕	ความปลอดภัย.....	๓๖๔
๓.๑.๒	การอนุญาติให้เข้าเมืองและอยู่ในราชอาณาจักร.....	๓๖๖
๓.๑.๒.๑	ประเภทคนเข้าเมือง.....	๓๖๗
๓.๑.๒.๒	ประเภทไม่นับเป็นคนเข้าเมือง.....	๓๖๗
๓.๑.๒.๓	ประเภทคนเดินทางผ่าน.....	๓๗๐
๓.๑.๒.๔	ประเภทคนเข้าเมืองนอกโควต้า.....	๓๗๒
๓.๑.๒.๕	ประเภทนักท่องเที่ยว.....	๓๗๒
๓.๑.๓	การเข้าเมืองในฐานะผู้ลี้ภัย.....	๓๗๒
๓.๑.๓.๑	หลักทั่วไป.....	๓๗๒
๓.๑.๓.๒	หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๓๗๓

๓.๒	การเดินทางและการมีที่ดินที่อยู่.....	๓๗๕
๓.๒.๑	เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่.....	๓๗๕
๓.๒.๒	การขออนุญาตมีที่ดินที่อยู่ถาวร.....	๓๗๕
๓.๓	การทะเบียนคนต่างด้าว.....	๓๘๓
๓.๓.๑	กฎหมายการทะเบียนคนต่างด้าว.....	๓๘๓
๓.๓.๒	ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย.....	๓๘๔
บทที่ ๔	การไต่มาซึ่งทรัพย์สิน.....	๓๘๕
๑.	หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๓๘๕
๒.	หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๓๘๐
๓.	หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๓๘๑
๓.๑	การไต่มาซึ่งสังหาริมทรัพย์.....	๓๘๒
๓.๑.๑	อากาศยาน.....	๓๘๒
๓.๑.๒	เรือ.....	๓๘๔
๓.๒	การไต่มาซึ่งทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง.....	๓๘๔
๓.๒.๑	สิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	๓๘๕
๓.๒.๒	สิทธิในวรรณกรรมและศิลปกรรม.....	๓๘๕
๓.๒.๓	สิทธิในสิทธิบัตร.....	๓๘๖
๓.๓	การไต่มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์.....	๓๘๗
๓.๓.๑	หลักทั่วไป.....	๓๘๗
๓.๓.๒	เงื่อนไขการไต่มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว.....	๓๘๘
๓.๓.๓	เงื่อนไขที่ดินคนต่างด้าวต้องปฏิบัติเมื่อไต่มาซึ่งที่ดิน.....	๔๐๐
๓.๓.๔	ผลของการไต่มาซึ่งที่ดินโดยฝ่าฝืนกฎหมาย.....	๔๐๓

บทที่ ๔	การประกอบธุรกิจ.....	๔๐๘
๑.	หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๔๐๘
๒.	หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๔๑๐
๓.	หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๔๑๑
๓.๑	หลักทั่วไปของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของ คนต่างดาว.....	๔๑๑
๓.๒	บุคคลผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย.....	๔๑๒
๓.๒.๑	คนต่างดาวที่ถูกควบคุม.....	๔๑๒
๓.๒.๒	คนต่างดาวที่ได้รับการยกเว้น.....	๔๑๔
๓.๒.๒.๑	ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทย เป็นการเฉพาะกาล.....	๔๑๔
๓.๒.๒.๒	ผู้ซึ่งอยู่ในความตกลงที่รัฐบาลไทย ทำกับรัฐบาลต่างประเทศ.....	๔๑๖
๓.๓	บทบัญญัติเกี่ยวกับประเภทแห่งธุรกิจที่ต้องควบคุม.....	๔๑๘
๓.๓.๑	ธุรกิจที่ต้องห้าม.....	๔๑๘
๓.๓.๒	ธุรกิจที่ต้องจำกัด.....	๔๒๒
๓.๓.๓	ธุรกิจที่ปลดออกการควบคุม.....	๔๒๕
๓.๓.๔	การแก้ไขเปลี่ยนแปลงบัญชีธุรกิจที่ต้องควบคุม.....	๔๒๖
๓.๔	ฐานะการประกอบธุรกิจของคนต่างดาวตามกฎหมาย.....	๔๒๗
๓.๕	หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ.....	๔๒๘
๓.๕.๑	คนต่างดาวที่ประกอบธุรกิจต้องควบคุมอยู่แล้ว ในวันที่กฎหมายมีบังคับ.....	๔๒๘
๓.๕.๒	คนต่างดาวที่ประกอบธุรกิจภายหลังกฎหมายมีบังคับ.....	๔๓๓
๓.๕.๒	คนต่างดาวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน.....	๔๓๘

๓.๖ ความผิดและบทกำหนดโทษ.....	๔๓๕
๓.๖.๑ การพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต.....	๔๓๕
๓.๖.๒ ความผิดลหุโทษ.....	๔๔๒
๓.๖.๓ ความผิดร้ายแรง.....	๔๔๓
๓.๗ บทสรุป.....	๔๔๕
บทที่ ๑๐ การประกอบอาชีพและวิชาชีพ.....	๔๔๘
๑. หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๔๔๘
๒. หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๔๕๐
๓. หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๔๕๓
๓.๑ หลักทั่วไปของกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว.....	๔๕๓
๓.๑.๑ งานในอาชีพและวิชาชีพที่ต้องควบคุม.....	๔๕๕
๓.๑.๒ บุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย.....	๔๕๘
๓.๑.๓ ฐานะการทำงานของคนต่างด้าวเมื่อกฎหมาย มีผลบังคับ.....	๔๖๐
๓.๒ หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว.....	๔๖๒
๓.๒.๑ การขอใบอนุญาตทำงาน.....	๔๖๒
๓.๒.๑.๑ สถานที่ยื่นคำขอใบอนุญาต.....	๔๖๒
๓.๒.๑.๒ วิธีการยื่นคำขออนุญาต.....	๔๖๓
๓.๒.๑.๒.๑ คนต่างด้าวผู้มีถิ่นที่อยู่และ ทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ.....	๔๖๓
๓.๒.๑.๒.๒ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาต ให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราวและทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมาย มีผลบังคับ.....	๔๖๕

๓.๒.๑.๒.๓	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น.....	๔๖๖
๓.๒.๑.๒.๔	คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะทำงานภายหลังจากวันที่กฎหมายมีผลบังคับ....	๔๖๘
๓.๒.๑.๒.๕	นายจ้างยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างด้าว.....	๔๗๐
๓.๒.๒	การออกใบอนุญาตทำงาน.....	๔๗๑
๓.๒.๒.๑	ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่และทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ.....	๔๗๒
๓.๒.๒.๒	ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหรือตามกฎหมายอื่น.....	๔๗๒
๓.๒.๒.๓	ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานภายหลังจากวันที่กฎหมายมีผลบังคับ.....	๔๗๒
๓.๒.๓	การต่ออายุใบอนุญาตทำงาน.....	๔๗๔
๓.๒.๓.๑	การต่ออายุใบอนุญาตในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น..	๔๗๔

๓.๔	องค์กรควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว.....	๔๘๘
๓.๔.๑	ระดับนโยบาย : รัฐมนตรี.....	๔๘๘
๓.๔.๒	ระดับบริหาร : พนักงานเจ้าหน้าที่.....	๔๘๐
๓.๔.๒.๑	อำนาจหน้าที่โดยทั่วไป.....	๔๘๑
๓.๔.๒.๒	อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ.....	๔๘๒
๓.๔.๒.๒.๑	อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ ของอธิบดี.....	๔๘๒
๓.๔.๒.๒.๒	อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ ของนายทะเบียน.....	๔๘๓
๓.๔.๓	ระดับประสานงาน : คณะกรรมการ.....	๔๘๓
บทที่ ๑๑	การวีซ่าทางศาล.....	๔๘๕
๑.	หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๔๘๕
๒.	หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๔๘๘
๓.	การวีซ่าทางศาลของคนต่างด้าวในการพำนักของรัฐ.....	๕๐๐
๔.	การวีซ่าทางศาลของคนต่างด้าวในประเทศไทย.....	๕๐๓
บทที่ ๑๒	การภาชี้อาการ.....	๕๐๗
๑.	หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	๕๐๗
๒.	หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา.....	๕๐๘
๓.	หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย.....	๕๑๑
๓.๑	หลักทั่วไป.....	๕๑๑
๓.๒	บทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการภาชี้อาการ.....	๕๑๑

ภาคสาม	บทส่งท้าย	
บทที่ ๑๓	การสิ้นสุดสภาวะของคนต่างดาว.....	๕๑๘
	๑. โดยธรรมชาติ.....	๕๑๘
	๒. โดยถูกบังคับ.....	๕๑๕
	๒.๑ การเนรเทศ.....	๕๑๕
	๒.๑.๑ หลีกเกณฑ์ทั่วไป.....	๕๑๘
	๒.๑.๒ การเนรเทศคนต่างดาวตามกฎหมายไทย.....	๕๑๗
	๒.๒ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน.....	๕๒๑
	๒.๒.๑ หลีกเกณฑ์ทั่วไป.....	๕๒๑
	๒.๒.๒ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามกฎหมายไทย.....	๕๒๒
	๓. การสิ้นสุดสภาวะโดยปริยาย.....	๕๒๖
	๓.๑ การเดินทางออกนอกราชอาณาจักร.....	๕๒๖
	๓.๒ การแปลงชาติ.....	๕๒๗
บทที่ ๑๔	ขอสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๕๓๒
	บรรณานุกรม.....	๕๔๐
	ประวัติการศึกษา.....	๕๕๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเรื่องสิทธิของคนต่างด้าวนี้เป็นปัญหาเรื่องหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจจากนักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนนักนิติศาสตร์ เนื่องจากเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาระหว่างประเทศ กระทบกระเทือนถึงนโยบายทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศอย่างมาก ในทางนิติศาสตร์เรื่องสิทธิของคนต่างด้าวเป็นเรื่องหนึ่งซึ่งได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่กฎหมายระหว่างประเทศ แขนงคดีเมืองและคดีบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายภายใน ตลอดจนปรัชญากฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของมนุษยชน ผลงานของการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในตำรา และเอกสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ นิติปรัชญา และวิวัฒนาการเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวโดยทั่วไป การศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้จึงเป็นพื้นฐานในการที่จะได้มาซึ่งหลักเกณฑ์อันเป็นบ่อเกิดแห่งสิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทย

การศึกษาดังปัญหาคนต่างด้าวในประเทศไทย แม้ว่าจะได้กระทำมาบ้าง แต่ก็ยังมีข้อพิจารณาในแง่นิติศาสตร์อย่างแท้จริง กล่าวคือ มิได้เป็นการศึกษาดังปัญหาสิทธิตามกฎหมายของคนต่างด้าวในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ตามกฎหมายทุกแขนงที่เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวทั้งระดับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายใน และทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบบัพผัฒติของกฎหมายไทยกับทฤษฎีในกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องการกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวความคิดเห็นและข้อสรุปว่า สิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทยนั้นได้กำหนดขึ้นโดยสอดคล้องกับหลักในกฎหมายระหว่างประเทศ

^๑ดู บรรณานุกรมท้ายเล่มในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสารที่ยังไม่ได้จัดพิมพ์, ภาษาไทย.

หรือไม่เพียงใด อีกทั้งเป็นการรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายไทยทั้งหลายว่าด้วยการ
 กำหนดสิทธิของคนต่างด้าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเข้าเมือง การไต่มาซึ่ง
 ทรัพย์สิน การประกอบอาชีพและวิชาชีพ การใช้สิทธิทางศาล รวมทั้งบทบัญญัติเกี่ยวกับ
 หน้าที่ของคนต่างด้าวในการชำระภาษีอากร บทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีอยู่กระจัด
 กระจายในสนธิสัญญา พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศต่าง ๆ ตลอดจนเอกสาร
 ของราชการซึ่งมีไปถึงเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาปฏิบัติของคนต่างด้าว นอกจาก
 การรวบรวมจัดให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกต่อการค้นคว้าอ้างอิงแล้ว วิทยานิพนธ์นี้ยังมี
 วัตถุประสงค์ในการให้คำวิจารณ์และขอเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการ
 กำหนดสิทธิของคนต่างด้าวที่เห็นว่ายังบกพร่อง ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีกด้วย

ขอบเขตและวิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำราและเอกสารทาง
 วิชาการทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ทั้งที่เป็นตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาของศาล
 เอกสารราชการ และตำรากฎหมาย เป็นการใช่วิธีค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบ
 Documentary research ส่วนวิธีการการศึกษาใช้วิธี Descriptive and
 analytical method คือ พรรณาและวิเคราะห์โดยเมื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่าง
 ละเอียกแล้วจะไต่ทำการวิเคราะห์และวิจารณ์หลักเกณฑ์ตลอดจนประเด็นข้อโต้แย้งทั้งปวง
 พร้อมทั้งหาขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงความบกพร่องของกฎหมายว่าด้วยสิทธิของคนต่างด้าว
 ในประเทศไทยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความหมายและนิยามของคนต่างด้าว

กล่าวโดยทั่วไป "คนต่างด้าว" หมายถึงบุคคลผู้ซึ่งมิใช่เป็นพลเมืองของ
 ประเทศที่ตนเข้าไปพำนักอยู่ หากแต่เป็นพลเมืองของรัฐต่างประเทศซึ่งมีฐานะเป็นชาว
 ต่างประเทศ มีสิทธิและหน้าที่ตลอดจนความจรรงักที่แห่งดินแดนที่ตนอาศัยอยู่แตกต่างไป
 จากพลเมือง คำว่า "คนต่างด้าว" นี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "alien" ซึ่งมี
 รากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า "alienus" ซึ่งหมายถึงสภาวะของบุคคลที่มาจาก

ดินแดนแห่งรัฐต่างประเทศ และอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของต่างประเทศหรือผู้ครองนครต่างถิ่น
 อื่นทั้งยังเป็นผู้ที่ไม่จำเป็นต้องมีความผูกพันในการที่จะให้ความจงรักภักดีแก่กษัตริย์แห่งดินแดน
 ซึ่งตนพำนักอยู่

สำหรับประเทศไทยแม้ว่าฐานะของคนต่างด้าวได้เป็นที่รู้จักกันมาแล้วมาตั้งแต่
 ก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่คำว่า "คนต่างด้าว" เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ในสมัย
 ปัจจุบัน แต่เดิมนั้นการที่จะกล่าวถึงคนต่างด้าวในบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้แสดงถึง
 สถานะที่แตกต่างกับคนชาติมักใช้ถ้อยคำแตกต่างกันไปตามยุคตามสมัยและโอกาสที่ใช้เป็น
 กรณีไป เช่น ในสมัยกรุงสุโขทัยหลักฐานที่ปรากฏในศิลาจารึกไค้เรียกคนต่างด้าวตามชาติ
 สังกัด ในสมัยกรุงศรีอยุธยาฐานะของคนต่างด้าวซึ่งได้รับการกล่าวขวัญถึงไม่น้อย
 กฎหมายกรุงศรีอยุธยาซึ่งได้รวบรวมขึ้นเป็นกฎหมายตราสามดวงที่กล่าวถึงบุคคลต่างด้าว
 นั้นในบางครั้งก็เรียกคนต่างด้าว "นานาประเทศ" บางครั้งก็เรียกว่า "ต่างประเทศ"
 และส่วนใหญ่จะระบุชื่อประเทศเจ้าของสัญชาติของคนต่างด้าว นั้น ๆ ลงในกฎหมายด้วย
 เช่น "...ทุกวันนี้ แชก ฝรั่งเศส อังกฤษ คุลามาละยู นา ๆ ประเทศเข้ามาสู่พระบรมโพธิ
 สมภารเป็นอันมาก..." ยิ่งไปกว่านั้นคนต่างด้าวซึ่งมิใช่พุทธมามกะก็ได้ถูกเรียกว่า
 มิจนาทิจู^๒

กฎหมายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งประกาศซึ่งออกในรัชกาล
 ที่ ๔ ภายหลังจากทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ มีบทบัญญัติกล่าวถึงคนต่างด้าวหลายแห่ง
 คำว่าคนต่างด้าวก็ยังไม่ปรากฏในประกาศเหล่านี้ แต่มีข้อหน้าสั่งเกตประการหนึ่ง
 ตามประกาศเหล่านี้ได้ขยายฐานะความเป็นพลเมืองให้แก่ชาวต่างประเทศอีกหลาย
 ประเทศ เช่น จีน แชก และโปรตุเกสเดิมเป็นต้น ตามประกาศรัชกาลที่ ๔ ความหมาย
 ของคนต่างด้าวจึงมีความหมายแตกต่างไปจากความหมายปัจจุบัน

คำว่า "คนต่างด้าว" ได้ปรากฏในกฎหมายไทยฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๐^๓

^๒ดู รายละเอียดในบทที่ ๖ ของวิทยานิพนธ์นี้.

^๓พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๐ ได้ให้คำนิยามของ
 "คนต่างด้าว" ว่า หมายถึง "บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ดังที่บรรยายไว้ในพระราชบัญญัติ
 สัญชาติ พุทธศักราช ๒๔๕๖"

และต่อจากนั้นคำคำนี้ก็ได้ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงให้รู้ถึงฐานะอันแตกต่างกับพลเมือง คือคนสัญชาติไทย คำจำกัดความโดยเฉพาะของคำว่าคนต่างด้าวนี้ยอมเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแต่ละฉบับซึ่งสุดแท้แต่ที่วัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ โดยทั่วไปกฎหมายมักจะให้คำจำกัดความของคำว่า "คนต่างด้าว" หมายความว่า "ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย"^๔

คนต่างด้าวโดยปกติย่อมหมายถึงบุคคลธรรมดา แต่ในกรณีที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์จะควบคุมนิติบุคคลต่างประเทศ ความหมายของคำว่า คนต่างด้าวก็อาจขยายครอบคลุมถึงกรณีนิติบุคคลที่ประสงค์จะควบคุมด้วย^๕ ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงวางหลักไว้ว่าคนต่างด้าวหมายถึงบุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย แต่ในการที่จะพิจารณาว่าบุคคลใดจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ยอมเป็นไปตามกฎหมายสัญชาติ กฎหมายสัญชาติซึ่งใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันได้แก่ พระราชบัญญัติสัญชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๘ ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการได้สัญชาติ เสียสัญชาติ และกลับคืนสัญชาติในกรณีต่าง ๆ ไว้ โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสัญชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๘ ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ คนต่างด้าวได้แก่บุคคลในประเภทดังต่อไปนี้ คือ

๑. บุคคลที่เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยบิดามารดาไม่มีสัญชาติไทย แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ผู้ที่เกิดนอกราชอาณาจักรจะเป็นคนต่างด้าวก็ต่อเมื่อปรากฏภูมิลำเนาที่ขอข่วยกฎหมาย และบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยสัญชาติหนึ่งซึ่งมิใช่สัญชาติไทย

^๔พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๔ วรรคแรก พระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๔ วรรคแรก ส่วนพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๔ วรรคแรกบัญญัติว่า คนต่างด้าวหมายความว่าคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๔ วรรค ๕ บัญญัติว่า คนต่างด้าวหมายความว่าคนต่างด้าว ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

^๕เช่น คำนิยามของคำว่า "คนต่างด้าว" ในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๔๑
คู หน้า ๔๑๒ ของวิทยานิพนธ์นี้

๒. บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและ
ในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

- (๑) หัวหน้าผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต
- (๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุล หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ
- (๔) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ซึ่งเดินทาง

จากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)

๓. บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย นับแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยบิดา
เป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าว แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ขอขวยกฎหมาย และ
ในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

- (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ

เฉพาะราย

- (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ
- (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

ว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่ง

เฉพาะรายเป็นประการอื่น

๔. บุคคลที่มีสัญชาติไทยได้เสียสัญชาติไทยโดยการสละสัญชาติไทย หรือถูกเพิก
ถอนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๘ และผู้ซึ่งถูกถอนสัญชาติไทย
ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ โฉกบุคคลตามกรณีในข้อ ๓ ข้างต้น ซึ่งเกิดใน
ราชอาณาจักรไทยเมื่อก่อนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ภาคหนึ่ง

บ่อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าว

ภาค ๑ บ่อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าว

ในปัจจุบัน แนวสิทธิของคนต่างด้าวส่วนใหญ่จะได้ออกกำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร โดยกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ แต่หลักเกณฑ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร ย่อมไม่อาจสมบูรณ์ในทุกกรณี ทำให้เกิดช่องว่างแห่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรในทางปฏิบัติได้ ในกรณีเช่นนี้ ย่อมต้องอาศัยบ่อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าว เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย เพื่อมิให้กฎหมายเกิดความบกพร่องในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ก่อนที่หลักเกณฑ์นี้จะได้รับการบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร บ่อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวย่อมมีอิทธิพลโดยตรงเหนือความคิดเห็นของผู้ออกกฎหมาย นอกเหนือไปจากข้อเท็จจริงแห่งสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเหตุผลทางรัฐศาสตร์แล้ว นักนิติศาสตร์ย่อมต้องคำนึงถึงวิวัฒนาการเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวที่มีมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ความคิดทางปรัชญาในทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ ซึ่งวิวัฒนาการมาสู่หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กฎเกณฑ์ทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติของนานาอารยประเทศเกี่ยวกับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นผลให้สิทธิของคนต่างด้าวได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักเกณฑ์ภายใต้สนธิสัญญาและกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้น ก่อนที่จะพิจารณาถึงสิทธิของคนต่างด้าวมีอยู่อย่างไร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศไทยในรายละเอียด จึงเป็นการสมควรที่จะพิจารณาถึงบ่อเกิดแห่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าว ในเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการแห่งสิทธิของคนต่างด้าวโดยทั่วไปและเฉพาะกรณีประเทศไทย หลักปรัชญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสิทธิของคนต่างด้าวภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญาและรัฐธรรมนูญพอเป็นสังเขป